

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Zdrowia

KZD.410.007.04.2016
P/16/056

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 55 17, F +48 22 444 55 61
kzd@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/16/056 – Dostępność i finansowanie diagnostyki laboratoryjnej ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Zdrowia
Kontrolerzy	1. Andrzej Szpigielski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KZD/22/2016 z dnia 19 września 2016 r. 2. Grażyna Mazurek, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KZD/32/2016 z dnia 2 listopada 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1-4)
Jednostka kontrolowana	Mazowieckie Centrum Rehabilitacji STOCER Sp. z o.o. ² , ul. Antoniego Wierzejskiego 12, 05-510 Konstancin-Jeziorna.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Zarząd Spółki ³ reprezentowany przez Piotra Papaja Prezesa Zarządu Spółki, Jana Orgelbranda Członka Zarządu i Leszka Średzińskiego Członka Zarządu ⁴ . (dowód: akta kontroli str. 165-171)

II. Ocena kontrolowanej działalności⁵

Ocena ogólna

W Mazowieckim Centrum Rehabilitacji STOCER Sp. z o.o., zapewniono dostępność i finansowanie świadczeń zdrowotnych w zakresie laboratoryjnej diagnostyki medycznej. Świadczenia były wykonywane przez podwykonawców, a sposób ich finansowania pozwalał na zapewnienie dostępności i ciągłość wykonywania, mimo opóźnień w regulowaniu zobowiązań.

Stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości polegały w szczególności na:

- nieprawidłowym oszacowaniu i niejednoznacznym opisanu przedmiotu zamówienia w postępowaniach konkursowych,
- nieprzekazaniu ogłoszeń o wynikach rozstrzygnięcia postępowań Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich,
- braku w formularzu skierowania na badania laboratoryjne informacji dotyczącej daty i godziny pobrania materiału do badań,
- nieterminowym regulowaniu zobowiązań z tytułu zleconych badań diagnostyki laboratoryjnej.

¹ Kontrolą objęto lata 2015-2016 (do czasu zakończenia czynności kontrolnych tj. do dnia 16 grudnia 2016 r.) z uwzględnieniem okresów wcześniejszych, jeżeli zdarzenia mające wówczas miejsce, miały wpływ na kontrolowany okres.

² W okresie objętym kontrolą tj. z dniem 1 lipca 2016 r. nastąpiło połączenie Mazowieckiego Centrum Rehabilitacji STOCER Sp. z o.o. (spółka przejmująca) z Mazowieckim Szpitalem Chirurgii Urazowej św. Anny Sp. z o.o. (spółka przejmowana). Użyte w niniejszym wystąpieniu określenie Spółka STOCER oznacza działalność Spółki po połączeniu tj. od dnia 1 lipca 2016 r., jako Szpital Chirurgii Urazowej określana będzie działalność Wojewódzkiego Szpitala Chirurgii Urazowej św. Anny w Warszawie do dnia 30 listopada 2015 r. oraz Mazowieckiego Szpitala Chirurgii Urazowej św. Anny Sp. z o.o. w okresie od dnia 1 grudnia 2015 r. do dnia 30 czerwca 2016 r., jako Szpital im. Weissza określana będzie działalność Mazowieckiego Centrum Rehabilitacji STOCER Sp. z o.o. do dnia połączenia tj. do 30 czerwca 2016 r.

³ Od dnia 11 lutego 2014 r. do dnia 30 czerwca 2016 r. za działalność przejętego przez Spółkę STOCER Mazowieckiego Szpitala Chirurgii Urazowej św. Anny Sp. z o.o. odpowiadał Leszek Średziński. Do dnia 30 września 2015 r. pełniący obowiązki Dyrektora Wojewódzkiego Szpitala Chirurgii Urazowej św. Anny w Warszawie, od 1 października do 30 listopada 2015 r. Dyrektor Wojewódzkiego Szpitala Chirurgii Urazowej św. Anny w Warszawie, od 1 grudnia 2015 r. do 30 czerwca 2016 r. Prezes Zarządu Mazowieckiego Szpitala Chirurgii Urazowej św. Anny Sp. z o.o.

⁴ KRS nr 0000337011

⁵ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Opis stanu
faktycznego

Mazowieckie Centrum Rehabilitacji STOCER Sp. z o.o. jest spółką kapitałową ze 100% udziałem Samorządu Województwa Mazowieckiego. W dniu 1 lipca 2016 r. Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, wydał postanowienie w przedmiocie połączenia Mazowieckiego Centrum Rehabilitacji STOCER Sp. z o.o. (Spółki Przejmującej) z Mazowieckim Szpitalem Chirurgii Urazowej Sp. z o.o. (Spółką Przejmowaną). Stosownie do art. 494 § 1 kodeksu spółek handlowych⁶ Mazowieckie Centrum Rehabilitacji STOCER Sp. z o.o. z dniem połączenia tj. 1 lipca 2016 r. wstąpiło we wszystkie prawa i obowiązki Spółki Mazowiecki Szpital Chirurgii Urazowej Sp. z o.o. W dniu zarejestrowania połączenia Spółek, Spółka Przejmowana została rozwiązana bez przeprowadzenia postępowania likwidacyjnego i wykreślona z rejestru przedsiębiorców.

(dowód: akta kontroli str. 148-149)

1. Struktura organizacyjna podmiotu leczniczego

Spółka STOCER została wpisana do rejestru podmiotów wykonujących działalność leczniczą, prowadzonego przez wojewodę mazowieckiego, pod nr 000000025341. Dane zawarte w księdze rejestrowej były aktualne i zgodne ze stanem faktycznym. W swojej strukturze, w latach 2015-2016, badane podmioty lecznicze nie posiadały medycznego laboratorium diagnostycznego.

(dowód: akta kontroli str. 172-222)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że w regulaminie organizacyjnym Spółki STOCER, w strukturze organizacyjnej pionu medycznego, nadal wyodrębnione jest laboratorium, mimo że od wielu lat działalność w zakresie diagnostyki laboratoryjnej jest wykonywana przez podmioty zewnętrzne. W regulaminie organizacyjnym nie uwzględniono komórek organizacyjnych, które do czasu połączenia spółek funkcjonowały w strukturze Szpitala Chirurgii Urazowej.

(dowód: akta kontroli str. 47-99)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Sposób finansowania diagnostyki laboratoryjnej

2.1. Koszty badań laboratoryjnych

Opis stanu
faktycznego

W Szpitalu Chirurgii Urazowej udział kosztów badań laboratoryjnych w kosztach realizowanych świadczeń opieki zdrowotnej, finansowanych ze środków publicznych, wyniósł 2,33% w 2015 r. i 2,42% w I półroczu 2016 r. Największy udział w kosztach świadczeń stanowiły koszty badań laboratoryjnych w rodzaju ambulatoryjna opieka specjalistyczna, tj. 2,05% w 2015 r. i 3,89% w I półroczu 2016 r. W leczeniu szpitalnym udział ten wyniósł 2,62% w 2015 r. i 2,6% w I półroczu 2016 r., w rehabilitacji leczniczej odpowiednio 0,07% i 0,12%.

W Szpitalu im. prof. Weissza udział kosztów badań laboratoryjnych w kosztach realizowanych świadczeń opieki zdrowotnej był znacznie niższy i wynosił 1,12% w 2015 r. i 1,05% w I półroczu 2016 r. Największy udział w kosztach świadczeń stanowiły koszty badań laboratoryjnych w rodzaju ambulatoryjna opieka specjalistyczna, tj. 1,19% w 2015 r. i 0,95% w I półroczu 2016 r. W leczeniu szpitalnym udział ten wyniósł 1,13% w 2015 r. i 1,05% w I półroczu 2016 r., w rehabilitacji leczniczej odpowiednio 1,07% i 1,05%.

⁶ Dz. U. z 2016 r. poz. 1578, ze zm.

W okresie lipiec-październik 2016 r. w Spółce STOCER udział kosztów badań laboratoryjnych w kosztach realizowanych świadczeń opieki zdrowotnej wyniósł 0,8%.

(dowód: akta kontroli str. 949-951)

2.2. Proces wydzielenia ze struktur szpitala działalności w obszarze diagnostyki laboratoryjnej

W badanym okresie nie wydzielano ze struktur szpitali działalności w obszarze diagnostyki laboratoryjnej. Przekazanie tej działalności do realizacji podmiotom zewnętrznym nastąpiło w 2005 r. w Szpitalu Chirurgii Urazowej i w 2007 r. w Szpitalu im. prof. Weissa. Zarząd Spółki STOCER poinformował, że nie dysponuje dokumentami i analizami na podstawie, których podjęto decyzje o wydzieleniu ze struktur szpitali działalności w zakresie diagnostyki laboratoryjnej.

(dowód: akta kontroli str. 1917,1924)

W okresie objętym kontrolą świadczenia diagnostyki laboratoryjnej dla Szpitala Chirurgii Urazowej wykonywane były przez 4 podmioty⁷, a dla Szpitala im. prof. Weissa przez 6 podmiotów⁸. W każdym wymaganym przypadku zawarcie umowy poprzedzone było zastosowaniem procedury konkursu ofert, przewidzianej dla zamawiania świadczeń zdrowotnych.

(dowód: akta kontroli str.7-8, 1423)

Przygotowanie konkursu ofert i udzielenie zamówienia na świadczenia zdrowotne w zakresie diagnostyki laboratoryjnej zostało ocenione na podstawie dwóch postępowań konkursowych:

- 25/2014 ogłoszonego w dniu 14 października 2014 r. przez Wojewódzki Szpital Chirurgii Urazowej św. Anny, na świadczenia zdrowotne w zakresie diagnostyki laboratoryjnej i mikrobiologii wraz z wynajęciem pomieszczeń do wykorzystania dla celów związanych z wykonywaniem świadczeń objętych konkursem ofert,
- K 21/2016 ogłoszonego w dniu 22 marca 2016 r. przez Mazowieckie Centrum Rehabilitacji Spółka z o.o., na badania diagnostyki laboratoryjnej, serologii i mikrobiologii wraz z najmem pomieszczeń.

Postępowania konkursowe zostały przeprowadzone zgodnie z procedurą określoną w art. 26 i 26a ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej⁹ w następującym zakresie: powołano komisje konkursowe, określono przedmiot postępowania, kryteria oceny ofert i warunki wymagane od oferentów, komisje konkursowe dokonały sprawdzenia spełnienia przez oferentów warunków ustalonych w specyfikacjach konkursów oraz oceny złożonych ofert na podstawie ustalonego kryterium i udokumentowały przebieg postępowań w protokołach z konkursów.

(dowód: akta kontroli str. 271-390, 594-792)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Przedmiot zamówienia w postępowaniu konkursowym 25/2014 ogłoszonym w dniu 14 października 2014 r. przez Wojewódzki Szpital Chirurgii Urazowej św. Anny oraz K 21/2016 ogłoszonym w dniu 22 marca 2016 r. przez Mazowieckie

⁷ HIT Medica Laboratoria Sp. z o.o. (od 23 lutego 2015 r. zmiana nazwy na Laboratoria RH+ Sp. z o.o.), Szpital Praski p.w. Przemienienia Pańskiego Sp. z o.o., ALAB plus Sp. z o.o., Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Warszawie.

⁸ Diagnostyka Sp. z o.o., Laboratoria RH+ Sp. z o.o., Szpital Praski p.w. Przemienienia Pańskiego Sp. z o.o., Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Warszawie, Szpital Bielański im. ks. Jerzego Popiełuszki SPZOZ, Instytut Hematologii i Transfuzjologii w Warszawie.

⁹ Dz. U. z 2016 r. poz. 1638, ze zm.

Centrum Rehabilitacji Spółka z o.o. oszacowano niezgodne z zasadami określonymi w art. 26a ust. 5 ustawy o działalności leczniczej, który stanowi, że podstawą ustalenia wartości zamówienia powtarzającego się okresowo jest łączna wartość zamówień tego samego rodzaju udzielonych w terminie poprzednich 12 miesięcy lub w poprzednim roku obrotowym, z uwzględnieniem zmian ilościowych zamawianych świadczeń zdrowotnych oraz prognozowanego na dany rok średniorocznego wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem lub których udzielający zamówienia zamierza udzielić w terminie 12 miesięcy następujących po udzieleniu pierwszego świadczenia.

Członek Zarządu Spółki STOCER wyjaśnił, że do oszacowania wartości zamówienia przyjęto kwoty z umów zawartych w poprzednim postępowaniu konkursowym.

W toku kontroli nie przedłożono dokumentów potwierdzających sposób ustalenia wartości zamówienia.

(dowód: akta kontroli str. 1912-1913, 1917, 1920)

2. Nie przekazano ogłoszeń o wynikach rozstrzygnięcia postępowań Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich, co było niezgodne z art. 151 ust. 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych¹⁰, w związku z art. 26 ust. 4 ustawy o działalności leczniczej. W wyniku przeprowadzonego, przez Wojewódzki Szpital Chirurgii Urazowej św. Anny, konkursu ofert 25/2014 wybrano ofertę o szacunkowej wartości 704.086,95 zł rocznie, czyli 168.385,45 euro¹¹. Umowę zawarto na okres 3 lat.

W wyniku konkursu K 21/2016 przeprowadzonego przez Mazowieckie Centrum Rehabilitacji Spółka z o.o., wybrano ofertę o przewidywanej wartości 454.442,40 zł rocznie, czyli 102.719,74 euro¹². Umowę zawarto na okres od 4 czerwca 2016 r. do 31 grudnia 2017 r.

Członek Zarządu Spółki STOCER nie wyjaśnił przyczyn nieprzekazania informacji o rozstrzygnięciu postępowań konkursowych Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich.

(dowód: akta kontroli str. 388-390, 630, 1922)

3. W szczegółowych warunkach konkursu ogłoszonego w dniu 14 października 2014 r. przez Wojewódzki Szpital Chirurgii Urazowej św. Anny, na świadczenia zdrowotne w zakresie diagnostyki laboratoryjnej i mikrobiologii wraz z wynajęciem pomieszczeń do wykorzystania dla celów związanych z wykonywaniem świadczeń objętych konkursem ofert (znak sprawy 25/2014) w cz. II pkt 7c szczegółowych warunków określono, że badania rutynowe będą wykonywane w miejscu prowadzenia działalności przez przyjmującego zamówienie, a badania pilne w pomieszczeniach wynajmowanych od udzielającego zamówienia. Natomiast wzór umowy najmu (stanowiący załącznik nr 4 do szczegółowych warunkach konkursu), a następnie zawarta umowa, zobowiązywały do wykonywania świadczeń zdrowotnych z zakresu diagnostyki laboratoryjnej i mikrobiologii w pomieszczeniach wynajmowanych od udzielającego zamówienia.

(dowód: akta kontroli str. 230-250, 275- 278, 302)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że cena nie powinna być jedynym kryterium oceny ofert. Porównanie ofert w toku postępowania w sprawie zawarcia umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej powinno obejmować poza ceną także kompleksowość, dostępność czy jakość udzielanych świadczeń.

¹⁰ Dz. U. z 2016 r. poz. 1793, ze zm.

¹¹ Według średniego kursu NBP z dnia 28 listopada 2014 r., który wynosił 4,1814 zł.

¹² Według średniego kursu NBP z dnia 11 maja 2016 r., który wynosił 4,4241 zł.

2.3. Gospodarowanie majątkiem podmiotu leczniczego.

Opis stanu
faktycznego

Szpital Chirurgii Urazowej oraz Szpital im. prof. Weissa w okresie objętym kontrolą tj. od 1 stycznia 2015 r. do 31 października 2016 r., nie osiągały przychodów z tytułu sprzedaży lub dzierżawy sprzętu analitycznego oraz nie ponosiły kosztów z tytułu użyczenia aparatury, w związku z outsourcingiem usług w zakresie diagnostyki laboratoryjnej.

Umowy zawierane z podwykonawcami na wykonywanie świadczeń diagnostyki laboratoryjnej powiązane były z wynajmem pomieszczeń. Z tego tytułu, od stycznia 2015 r. do października 2016 r., Szpital Chirurgii Urazowej osiągnął przychody w kwocie 65.139,98 zł, a Szpital im. prof. Weissa – 195.722,46 zł.

(dowód: akta kontroli str. 959-961, 963-965, 970-971)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W Szpitalu Chirurgii Urazowej nierzetelnie oszacowano stawkę za wynajem pomieszczeń o powierzchni 135 m² zlokalizowanych w Warszawie przy ul. Joteyki 9, z przeznaczeniem na wykonywanie świadczeń diagnostyki laboratoryjnej i mikrobiologii. Określono minimalną stawkę w wysokości 10 zł netto za 1 m².

Członek Zarządu Spółki STOCER wyjaśnił, że przy określaniu stawek czynszu w postępowaniu konkursowym nie była stosowana konkretna metodologia wyliczeń. Uznano, że zaoferowanie stosunkowo niskich stawek za wynajem powierzchni, korzystnie wpłynie na wartość ofert cenowych.

(dowód: akta kontroli str.1891-1893)

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, określanie stawek czynszu bez oszacowania rzeczywistych kosztów wynajmu i rozeznania rynku jest działaniem niegospodarnym.

2.4. Rozliczenia finansowe z podwykonawcami.

Opis stanu
faktycznego

Według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. i 30 czerwca 2016 r. w Szpitalu im. prof. Weissa oraz według stanu na dzień 31 października 2016 r. w Spółce STOCER nie wystąpiły zobowiązania wymagalne, z tytułu zlecenia podwykonawcom świadczeń w zakresie diagnostyki laboratoryjnej.

Otrzymane faktury za wykonane usługi diagnostyki laboratoryjnej były weryfikowane pod względem ilości zleconych oraz wykonanych badań.

(dowód: akta kontroli str. 1252-1255)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W okresie objętym kontrolą 26 faktur na łączną kwotę 577.162,91 zł, za wykonane usługi diagnostyki laboratoryjnej, zostało przez Szpital Chirurgii Urazowej zapłacone z opóźnieniem wynoszącym od 2 do 109 dni. Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Warszawie wystawiło noty odsetkowe, w kwocie 0,22 zł, do faktury FSBS/0012/02/15 opłaconej z opóźnieniem wynoszącym 11 dni oraz nota odsetkowa w wysokości 22,24 zł do faktury FSBS/0010/04/15 uregulowanej z opóźnieniem 73 dni. Noty odsetkowe zapłacono w dniu 21 stycznia 2016 r. oraz 25 sierpnia 2016 r.

(dowód: akta kontroli str. 1247-1251)

2. Zlecano badania laboratoryjne nie wyszczególnione w umowach o udzielenie zamówienia na świadczenia zdrowotne w zakresie diagnostyki laboratoryjnej, serologii i mikrobiologii¹³.

W Szpitalu im. prof. Weissa na podstawie kontroli 4 faktur¹⁴ o wartości 125 254,84 zł stwierdzono, że poza umową wykonano 32 badania za kwotę 835,88 zł, co stanowiło 0,67% ogólnej wartości badanych faktur. W Szpitalu Chirurgii Urazowej na podstawie kontroli 16 faktur o łącznej wartości 943.914,97 zł stwierdzono, że poza umową wykonano 3.078 badań za kwotę 64.142,00 zł, co stanowiło 6,8% ogólnej wartości badanych faktur.

Członek Zarządu Spółki STOCER wyjaśnił, że zawarta przez Szpital Chirurgii Urazowej umowa uwzględniała szeroki zakres badań. Jednocześnie z uwagi na specyfikę działalności zamówienia w zakresie ortopedii, interny, kardiologii, chirurgii itp. mogły wystąpić sporadyczne przypadki zlecenia badań, które nie wpisały się w zakres świadczeń objętych umową, co było podyktowane troską o zdrowie pacjentów.

(dowód: akta kontroli str. 976-1095, 1122, 1330-1371)

Najwyższa Izba Kontroli nie podziela przedstawionego stanowiska, ponieważ część badań wykonywanych poza umową nie było badaniami wykonywanymi sporadycznie np. badanie albuminy wykonano w liczbie 573, lipaza – 308, posiew krwi tlenowo – 286, beztlenowo – 285. Tak duża liczba niektórych badań wykonywanych poza umową, wskazuje na nierzetelne przygotowanie konkursu ofert.

3. W Szpitalu Chirurgii Urazowej nierzetelnie weryfikowano otrzymywane faktury. Na 15 spośród 16 poddanych kontroli fakturach, wystawionych przez Spółkę Laboratoria RH+ z tytułu realizacji badań laboratoryjnych, znajdowało się potwierdzenie zgodności wykonania z umową, w sytuacji, gdy w każdym załączniku do faktury wykazywane były badania nie ujęte w umowie, a tym samym ich cena nie mogła być zgodna z umową.

(dowód: akta kontroli str. 977-1095)

Członek Zarządu Spółki STOCER, do którego skierowano pytanie m.in. o dekretację faktur, nie udzielił wyjaśnień w tej sprawie.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

Ocena częściowa

3. Dostępność świadczeń medycznej diagnostyki laboratoryjnej

3.1. Zapewnienie dostępu do świadczeń laboratoryjnej diagnostyki medycznej

Opis stanu faktycznego

Spółka STOCER udzielała świadczeń opieki zdrowotnej w rodzaju leczenia szpitalnego, rehabilitacja lecznicza i ambulatoryjna opieka specjalistyczna. Pacjenci mieli zapewniony całodobowy dostęp do świadczeń diagnostyki laboratoryjnej, z wyłączeniem badań mikrobiologicznych, które były wykonywane w określonych godzinach.

¹³ Umowa o zamówienie na świadczenia zdrowotne w zakresie diagnostyki laboratoryjnej i mikrobiologii zawarta w dniu 2 grudnia 2014 r. pomiędzy Wojewódzkim Szpitalem Chirurgii Urazowej św. Anny a Spółką Hit Medica Laboratoria Sp. z o.o. oraz umowa o udzielenie zamówienia na świadczenia zdrowotne w zakresie diagnostyki laboratoryjnej, serologii i mikrobiologii zawarta w dniu 1 czerwca 2016 roku pomiędzy Spółką Mazowieckie Centrum Rehabilitacji „Stocer” Sp. z o.o. a Laboratoria RH+ Sp. z o.o.

¹⁴ W okresie obowiązywania umowy, tj. od 4 czerwca do 31 października 2016 r. wystawiono pięć faktur o łącznej wartości 157.966,60 zł.

W lecznictwie ambulatoryjnym wyznaczone były godziny, w których pobierany był materiał do badań, bez konieczności wcześniejszego umawiania terminu.

(dowód: akta kontroli 951, 1441-1442)

Personel poszczególnych komórek organizacyjnych został zapoznany z zakresem wykonywanych badań oraz przeszkolony w zakresie przygotowania pacjenta do badań laboratoryjnych, pobierania materiału biologicznego, identyfikacji i przygotowania materiału do badań, przygotowania formularzy zleceń i stosowania kodów kreskowych.

(dowód: akta kontroli str. 1444-1580)

W wyniku analizy indywidualnej dokumentacji medycznej 24 pacjentów¹⁵, którym udzielono planowych świadczeń medycznych w rodzaju leczenie szpitalne, stwierdzono, że w przypadku 23 pacjentów badania diagnostyki laboratoryjnej były finansowane ze środków publicznych, w ramach udzielanego świadczenia. W jednym przypadku pacjent Szpitala im. prof. Weissa wykonał badania we własnym zakresie.

Członek Zarządu Spółki STOCER wyjaśnił, że były to badania zlecone przez inny podmiot leczniczy i nie posiadał informacji o tym, czy badania były finansowane ze środków publicznych czy prywatnych.

(dowód: akta kontroli str. 940, 1586-1590)

3.2. Badania wykonywane w medycznym laboratorium diagnostycznym

Na zlecenie badanych podmiotów leczniczych podwykonawcy, w okresie objętym kontrolą, wykonali 368.293 badania laboratoryjne, których koszt wyniósł 2.713.213,69 zł. Szpital Chirurgii Urazowej zlecił wykonanie 128.767 badań w 2015 r. o wartości 871.731,43 zł i 69.367 w I półroczu 2016 r. o wartości 426.972,10 zł. Szpital im. prof. Weissa zlecił wykonanie 65.884 badań o wartości 661.836,91 zł w 2015 r. i 34.610 badań o wartości 325.538,56 zł w I półroczu 2016 r. W okresie lipiec-październik 2016 r. na zlecenie Spółki STOCER wykonano 69.665 badań laboratoryjnych, których koszt wyniósł 427.134,69 zł.

(dowód: akta kontroli str. 957-958)

W ramach realizacji umów zawartych z Narodowym Funduszem Zdrowia najwięcej badań, zleczanych przez Szpital Chirurgii Urazowej¹⁶, wykonywano pacjentom, którym udzielano świadczeń w rodzaju leczenie szpitalne. Badania te stanowiły w 2015 r. 94,23% badań ogółem, a w I półroczu 2016 r. 93,27% badań ogółem. W 2015 r. najwięcej, ponad 33% badań ogółem, wykonano na zlecenie Oddziału Urazowo-Ortopedycznego. W I półroczu 2016 r. najwięcej badań, 30,28% wykonano na zlecenie Oddziału Wewnętrzny.

(dowód: akta kontroli str. 952-955)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

¹⁵ 12 pacjentów leczonych w Szpitalu Chirurgii Urazowej i 12 pacjentów leczonych w Szpitalu im. prof. Weissa.

¹⁶ Udział badań w badaniach ogółem wykonywanych w ramach realizacji umów zawartych z NFZ oraz zleczanych przez poszczególne komórki organizacyjne został przedstawiony tylko dla Szpitala Chirurgii Urazowej, ponieważ Szpital im. prof. Weissa nie posiadał takich danych.

4. Jakość wykonywanych badań diagnostyki laboratoryjnej

4.1. Fazy procesu diagnostycznego – faza przedanalityczna

Opis stanu faktycznego

Podwykonawca Spółki STOCER realizujący świadczenia w zakresie diagnostyki laboratoryjnej dokonał standaryzacji czynności fazy przedanalitycznej prowadzących do zminimalizowania możliwości wystąpienia błędów przedlaboratoryjnych, wpływających na wiarygodność wyników badań. Opracował, wdrożył i przekazał Spółce procedury i instrukcje, które obejmowały:

- sposób wypełniania skierowań na badania laboratoryjne i mikrobiologiczne,
- sposób przygotowania pacjenta do badań,
- sposób identyfikacji pacjenta,
- zasady pobierania materiału biologicznego,
- sposób postępowania z materiałem biologicznym do badań,
- zasady transportu materiału do badań.

Personel poszczególnych komórek organizacyjnych Szpitala Chirurgii Urazowej i Szpitala im. prof. Weissa został przeszkolony w zakresie ww. procedur. W latach 2015-2016 przeprowadzono 38 szkoleń, w których uczestniczyło od 11 do 310 pracowników z 14 komórek organizacyjnych.

(dowód: akta kontroli str. 1444-1446)

4.2. Czas wykonywania badań laboratoryjnych.

Szpital Chirurgii Urazowej i Szpital im. prof. Weisa posiadały procedury zlecenia badań laboratoryjnych opracowane i przekazane przez podwykonawców. Wzory druków zlecenia i sprawozdania z badania zawierały wszystkie wymagane pola do wpisania danych¹⁷ dotyczących czasu wykonywania badań laboratoryjnych.

Czas oczekiwania od pobrania materiału biologicznego do dostarczenia i zarejestrowania w laboratorium oraz do wykonania badań był możliwy tylko w 10 przypadkach na 60 badanych, ponieważ w pozostałych godzinach pobrania materiału nie została wpisana.

W umowie zawartej na realizację świadczeń diagnostyki laboratoryjnej przez Szpital im. prof. Weissa ze Spółką Laboratoria RH+ nie określono limitów czasu wykonania badań laboratoryjnych, z wyjątkiem świadczeń w trybie CITO.

(dowód: akta kontroli str. 453-467, 1595-1605, 1749-1755)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Spośród 60 badań laboratoryjnych zleconych do wykonania Spółce Laboratoria RH+, 50 nie zawierało informacji dotyczącej daty i godziny pobrania materiału do badań, co było niezgodne z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 23 marca 2006 r. w sprawie standardów jakości dla medycznych laboratoriów diagnostycznych i mikrobiologicznych.

Członek Zarządu Spółki STOCER wyjaśnił, że w przypadku badań zleconych w Szpitalu Chirurgii Urazowej godzina pobrania materiału biologicznego nie została wpisana na skierowaniach, które były wystawione odręcznie. W przypadku badań zleconych w Szpitalu im. prof. Weissa godzina pobrania materiału biologicznego nie została przepisana przez pracownika laboratorium ze skierowania lub pracownik pobierający materiał nie zapisał godziny na skierowaniu. Jednocześnie wyjaśnił,

¹⁷ Zgodnie z załącznikami do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 23 marca 2006 r. w sprawie standardów jakości dla medycznych laboratoriów diagnostycznych i mikrobiologicznych, Dz. U. z 2016. poz. 1665.

że na oddziałach Szpitala nie prowadzi się rejestracji godzinowej pobieranego materiału.

(dowód: akta kontroli str. 1595-1605)

Najwyższa Izba Kontroli nie podziela przedstawionych wyjaśnień, ponieważ w zleceniach przekazywanych w formie elektronicznej przez pracowników Szpitala Chirurgii Urazowej również nie wpisano daty i godziny pobrania materiału biologicznego.

4.3. Transport materiału biologicznego.

Opis stanu
faktycznego

Kontrolowane podmioty lecznicze posiadały procedury transportu materiału biologicznego wewnątrz jednostki, opracowane i przekazane przez podwykonawców udzielających świadczeń w zakresie diagnostyki laboratoryjnej, którzy odpowiadali za transport do laboratoriów zewnętrznych.

W Szpitalu Chirurgii Urazowej materiał biologiczny był transportowany przez pracowników firmy zewnętrznej, co zostało uregulowane w ich zakresach obowiązków. Materiał był transportowany do laboratorium znajdującego się na terenie Szpitala. Próbkę zawierającą materiał do badań laboratoryjnych i mikrobiologicznych były pakowane do pojemnika zbiorczego, prawidłowo oznakowanego.

W Szpitalu im. prof. Weissa za transport materiału biologicznego wewnątrz jednostki odpowiadali pracownicy szpitala. Materiał był transportowany przez upoważnione osoby, w przeznaczonych do tego celu pojemnikach, zgodnie z opracowaną procedurą.

(dowód: akta kontroli str. 1631, 1705, 1745-1870, 1878, 1893-1910)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że zgodnie z objaśnieniami zawartymi w załączniku nr 3 do rozporządzenia w sprawie standardów jakości dla medycznych laboratoriów diagnostycznych i mikrobiologicznych, celem ilościowego badania laboratoryjnego, jest określenie stężenia lub aktywności diagnostycznie istotnego składnika analizowanego w płynach ustrojowych, w celu uzyskania informacji o sytuacji klinicznej pacjenta. Oznacza to, że skład próbek poddawanych analizie nie może ulec zmianie podczas fazy przedanalizacyjnej. Czas od pozyskania materiału do wykonania badania ma istotne znaczenie dla jakości uzyskiwanych wyników badań, w szczególności przy oznaczaniu parametrów o krótkim okresie stabilności w próbce. Niezapewnienie ewidencjonowania czasu pobrania materiału biologicznego ograniczało w ocenie NIK skuteczność nadzoru nad jakością badań wykonywanych przez podwykonawców.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

5. Nadzór nad czynnościami diagnostyki laboratoryjnej

5.1. Umowy z podmiotami zewnętrznymi na udzielanie świadczeń w zakresie laboratoryjnej diagnostyki medycznej

Opis stanu
faktycznego

Umowy o udzielanie świadczeń diagnostyki laboratoryjnej z podmiotami zewnętrznymi zawarte zostały na warunkach ustalonych w toku konkursu ofert, ze wszystkimi wymaganymi postanowieniami, a w ich treści zawarto regulacje zabezpieczające interesy udzielających zamówienia, w tym możliwość sprawowania nadzoru nad realizacją powierzonych świadczeń zdrowotnych.

W wyniku kontroli dwóch umów¹⁸, o najwyższej wartości, z umów obowiązujących w okresie objętym kontrolą, stwierdzono, że spełniały one wymogi określone w art. 27 ustawy o działalności leczniczej. Zakres świadczeń zdrowotnych wyszczególnionych w umowie oraz wynagrodzenie wykonawcy było zgodne ze złożoną ofertą.

Umowy nie zobowiązywały wykonawcy do wdrożenia standardów akredytacyjnych ani norm PN-EN ISO/IEC 17025 lub PN-EN ISO/IEC 15189. Zapisy, które poświadczają, że przyjmujący zamówienie posiada certyfikaty potwierdzające stały udział w programach jakości zawierała tylko umowa zawarta przez Spółkę STOCER w dniu 1 czerwca 2016 r.

Zakres świadczeń określonych w umowie zawartej przez Szpital Chirurgii Urazowej został rozszerzony poprzez zawarcie czterech aneksów: z dnia 1 lutego 2015 r. o 12 badań, z dnia 1 marca 2015 r. o 44 badania, z dnia 4 maja 2015 r. o 1 badanie, z dnia 1 czerwca o 9 badań.

Członek Zarządu Spółki STOCER wyjaśnił m.in., że na etapie zawierania umowy nie można było określić wszystkich wykonywanych badań, szczególnie tych wykonywanych niezwykle rzadko.

(dowód: akta kontroli 230-263, 453-474, 1912, 1918)

W trakcie przeprowadzania czynności kontrolnych Zarząd Spółki STOCER rozwiązał w trybie natychmiastowym, tj. z dniem 21 listopada 2016 r., umowy zawarte na świadczenia diagnostyki laboratoryjnej i mikrobiologii ze Spółką Laboratoria RH+. Powodem rozwiązania umów, jak wynikało z informacji uzyskanej od Członka Zarządu Spółki STOCER, były rażące uchybienia w realizacji przedmiotu zamówienia w tym m.in. brak odczynników diagnostycznych do wykonywania badań w pracowni serologii, zmiana lokalizacji laboratorium wykonującego badania z zakresu mikrobiologii oraz informacja od Spółki Laboratoria RH+ o trudnościach finansowych, które uniemożliwiają realizację przedmiotu zamówienia.

Celem zabezpieczenia roszczeń Spółka STOCER wstrzymała płatności faktur wystawionych przez Spółkę Laboratoria RH+ o łącznej wartości 104,5 tys. zł.

Z uwagi na konieczność natychmiastowego zapewnienia ciągłości udzielania świadczeń w zakresie diagnostyki laboratoryjnej, Spółka STOCER, do czasu przeprowadzenia konkursu ofert, podpisała umowy z dwoma podwykonawcami, Diagnostyka Sp. z o.o. oraz Alab Laboratoria Sp. z o.o.

(dowód: akta kontroli str. 155-159, 1975-1976, 1979, 1598-1599, 2161- 2184)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Szpital Chirurgii Urazowej i Szpital im. prof. Weiss'a udzielał świadczeń opieki zdrowotnej z udziałem podwykonawców niewykazanych w „Wykazie podwykonawców”, stanowiącym załącznik nr 3 do umów zawartych z Mazowieckim Oddziałem Wojewódzkim Narodowego Funduszu Zdrowia, co było niezgodne z art. 133 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz postanowieniami tych umów.

Do umowy zawartej przez Szpital Chirurgii Urazowej nie zgłoszono w 2015 r. Spółki HIT Medica Laboratoria, Szpitala Praskiego p.w. Przemienienia Pańskiego Sp. z o.o. (badania toksykologiczne) i Spółki Alab (badania histopatologiczne). Do umowy zawartej przez Spółkę STOCER nie zgłoszono Szpitala Praskiego p.w. Przemienienia Pańskiego Sp. z o.o.

¹⁸ Umowa o zamówienie na świadczenia zdrowotne w zakresie diagnostyki laboratoryjnej i mikrobiologii zawarta w dniu 2 grudnia 2014 r. pomiędzy Wojewódzkim Szpitalem Chirurgii Urazowej św. Anny a Spółką Hit Medica Laboratoria Sp. z o.o. oraz umowa o udzielenie zamówienia na świadczenia zdrowotne w zakresie diagnostyki laboratoryjnej, serologii i mikrobiologii zawarta w dniu 1 czerwca 2016 r. pomiędzy Spółką Mazowieckie Centrum Rehabilitacji „Stocer” Sp. z o.o. a Laboratoria RH+ Sp. z o.o.

Członek Zarządu Spółki STOCER wyjaśnił, m.in., że wszyscy podwykonawcy dla Szpitala Chirurgii Urazowej i Szpitala im. prof. Weissa zostali zgłoszeni do NFZ poprzez portal SZOI¹⁹ w ramach umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, jednak zmiana ta nie została wygenerowana w formie aneksu.

(dowód: akta kontroli str. 7-8, 893-940)

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że przedstawione wydruki ze stron portalu SZOI również nie zawierały wszystkich podwykonawców.

5.2. Realizacja świadczeń w zakresie badań mikrobiologicznych.

Opis stanu
faktycznego

W Szpitalu Chirurgii Urazowej, w 2015 r. hospitalizowano 6.663 pacjentów, z tego u 267 wykryto zakażenie szpitalne. Badania mikrobiologiczne w celu ustalenia antybiotykoogramu miało wykonane 98,88% zakażonych pacjentów. W okresie od stycznia do czerwca 2016 r. hospitalizowano 3.302 pacjentów a zakażenie szpitalne wykryto u 75 pacjentów. Badania mikrobiologiczne w celu ustalenia antybiotykoogramu miało wykonane 97,33% zakażonych pacjentów.

W Szpitalu im. prof. Weissa w 2015 r. hospitalizowano 7.407 pacjentów. Zakażenie szpitalne wykryto u 67 pacjentów a badania mikrobiologiczne w celu ustalenia antybiotykoogramu wykonano u 55 pacjentów, tj. u 82% pacjentów zakażonych. W okresie od stycznia do września 2016 r. hospitalizowano 5.820 pacjentów. Zakażenia szpitalne wykryto u 51 pacjentów, a badania w celu ustalenia antybiotykoogramu wykonano u 46, czyli u 90% zakażonych pacjentów.

Informacje o wynikach dodatnich były gromadzone przez Zespół ds. Zakażeń Wewnątrzszpitalnych. Umożliwiały one dokonywanie analizy lokalnej sytuacji epidemiologicznej. Szpital posiadał procedurę postępowania w przypadku występowania w poszczególnych oddziałach szpitala szczepów bakteryjnych tzw. czynników alarmowych (Procedura izolacji chorych, Program monitorowania zakażeń i lekoodporności). Zespół przedstawiał Zarządowi Szpitali analizę badań mikrobiologicznych w postaci mapy mikrobiologicznej oraz analizę występowania drobnoustrojów na oddziałach. W pracach Zespołu ds. Zakażeń Wewnątrzszpitalnych był zapewniony udział specjalisty z zakresu mikrobiologii.

(dowód: akta kontroli str. 1980-1984)

5.3. Kontrole medycznego laboratorium diagnostycznego

W latach 2015-2016 nie dokonywano kontroli u podwykonawców udzielających świadczeń w zakresie diagnostyki laboratoryjnej. Przeprowadzono jeden audit wewnętrzny w Pracowni serologii transfuzjologicznej w dniu 27 lipca 2016 r., w trakcie którego nie stwierdzono nieprawidłowości.

Do Szpitala Chirurgii Urazowej nie wpłynęła żadna skarga związana z wykonywaniem badań laboratoryjnych. Do Szpitala im. prof. Weissa wpłynęło 8 skarg na działalność Spółki Laboratoria RH+, które dotyczyły:

- długiego czasu oczekiwania na wyniki badania grupy krwi i próby krzyżowej, co powodowało opóźnienia w wykonywaniu zabiegów operacyjnych (5 skarg),
- braku próbek na posiew krwi w laboratorium, co opóźniało wykonanie badania,
- nieprawidłowych wyników badań, co mogło skutkować podejmowaniem nieprawidłowych decyzji leczniczych,
- braku możliwości zlecenia badań i odbierania wyników w formie elektronicznej.

Członek Zarządu Spółki STOCER wyjaśnił, że w związku ze złożonymi skargami podjęto szereg działań m.in. odbyły się dwa spotkania z przedstawicielami Spółki

¹⁹ System Zarządzania Obiegiem Informacji.

Laboratoria RH+ oraz w związku z nieprzestrzeganiem warunków umowy, nałożona została kara umowna w wysokości 5% wartości wynagrodzenia miesięcznego netto.
(dowód: akta kontroli str. 1875-1879, 1935-1964)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁰, wnosi o:

1. szacowanie przedmiotu zamówienia w postępowaniach konkursowych, zgodnie z zasadami określonymi w art. 26a ustawy o działalności leczniczej;
2. przekazywanie ogłoszeń o wynikach rozstrzygnięcia postępowań o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich, w sytuacji przekraczania wyrażonej w złotych równowartości kwoty 130 tys. euro;
3. szacowanie kwoty wynajmu pomieszczeń na podstawie ponoszonych rzeczywistych kosztów i rzetelnie rozezanego rynku;
4. rzetelne weryfikowanie faktur wystawianych za badania diagnostyki laboratoryjnej, w celu wyeliminowania niezgodności z umową;
5. terminowe dokonywanie płatności za usługi diagnostyki laboratoryjnej realizowane przez podwykonawcę;
6. umieszczanie w formularzach skierowań na wykonanie badań daty i godziny pobrania materiału biologicznego;
7. dostosowanie regulaminu organizacyjnego do struktury podmiotu, w zakresie funkcjonowania Szpitala Chirurgii Urazowej i jego komórek organizacyjnych;
8. zgłaszanie na bieżąco do Narodowego Funduszu Zdrowia informacji o nawiązaniu lub zaprzestaniu współpracy z podwykonawcą.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Zdrowia Najwyższej Izby Kontroli.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków

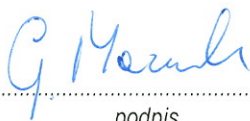
Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

²⁰ Dz. U. z 2015 r. poz. 1096, ze zm.

Warszawa, dnia 30 stycznia 2017 r.

Kontroler
Grażyna Mazurek
Specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Zdrowia

DYREKTOR
Departament Zdrowia
z up.

Maciej Szustowicz
p.o. Wicedyrektora

.....
podpis